

Psykiatrisk tvångsvård

Information till dig som vårdas enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård.

Nationell Samverkan för Psykiisk Hälsa

VAD HÄNDER NU?

Meningen med tvångsvård är att du ska må bättre så att du slipper vårdas med hjälp av tvång. I den här broschyren beskrivs lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och vilka rättigheter du har som patient.

Varför hamnade jag här?

Med tvångsvård menas att vårdas på en psykiatrisk klinik mot sin vilja. Det finns tre saker som ska uppfyllas för att tvångsvårdas. Att du lider av allvarlig psykisk ohälsa, är i behov av vård dygnet runt samt inte går med på att få vård frivilligt. Beslut om tvångsvård fattas av överläkaren. Om du inte håller med överläkaren om beslutet kan du överklaga det till Förvaltningsrätten. Längre fram i broschyren kan du läsa hur du gör när du överklagar.

Återhämtning och medicinsk behandling

Meningen med vården är att öka din förmåga att ta hand om dig själv. Ibland kan det räcka med vila, mat, återhämtning och någon att prata med, men oftast behövs det också någon form av medicinsk behandling. Om du vägrar att ta emot den medicin som läkaren ordinerar kan denna ges mot din vilja. Det är något som så långt som möjligt ska undvikas. Du har rätt till att veta vilken medicin läkaren ordinerar, medicinens effekt och dess biverkningar.

Tvångsåtgärder

Om du allvarligt försvårar vården för andra patienter får man hålla dig avskild. Det kan betyda att du inte får lämna ditt rum eller att din dörr kan hållas låst. Beslut tas av överläkaren och gäller högst åtta timmar. Avskiljningen kan förlängas, men först efter att du haft möjlighet att träffa och prata med överläkaren.

Om det finns risk att du skadar dig själv eller andra finns det möjlighet att använda ytterligare tvångsåtgärder. Det kan innebära att du kortvarigt spänns fast i en säng med hjälp av remmar så att du inte kan göra dig själv eller någon annan illa. För detta krävs ett beslut från överläkaren. Du får vara fastspänd högst fyra timmar och det ska alltid finnas personal närvarande. Om situationen då inte är under kontroll kan bältesläggningen förlängas, men först efter att du fått träffa och prata med en överläkare. En annan åtgärd är kroppsvisitation. Meningen med den är att föremål som kan vara till skada för dig eller någon annan inte ska föras in på avdelningen.

Tvångsåtgärder kan inte överklagas. Skulle tvångsåtgärder bli aktuellt har du i efterhand rätt att be om ett eftersamtal där du får möjlighet att diskutera igenom det som hände. Meningen med samtalet är att tillsammans försöka hitta sätt så att liknande situationer inte ska uppstå igen.

Stödperson

Du har rätt till en egen stödperson. Det är en person som utses av Patientnämnden och som inte arbetar på avdelningen. Stödpersonen har rätt att besöka dig på avdelningen, har tystnadsplikt och kan stötta dig i personliga frågor. Om du och din stödperson önskar kan uppdraget förlängas med fyra veckor efter att tvångsvården upphört. Vill du träffa en stödperson säger du till din kontaktperson så meddelas Patientnämnden.

Permission

I vissa fall kan du med överläkarens tillstånd tillfälligt få lämna avdelningen. Permissionen kan förenas med vissa villkor, till exempel medicinering. Överläkaren kan återkalla permission om förhållandena kräver det. Du kan när som helst under vårdtiden begära permission. Om överläkaren nekar permissionen kan du överklaga beslutet till Förvaltningsrätten.

Mobiltelefon, internet och e-post

Du har oftast rätt att använda elektronik som till exempel mobiltelefon, internet och e-post. Överläkaren kan begränsa tillgången till elektronik ifall vården försvåras av användandet. Beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten.

Du har rätt till information om ditt hälsotillstånd och den behandling som är planerad.

Överklaga

Du kan när som helst överklaga beslutet om tvångsvård. Det gör du till Förvaltningsrätten. Du har rätt till ett kostnadsfritt juridiskt ombud som har till uppgift att stödja dig. Inför förhandling har du rätt att läsa vårdintyget och de journalhandlingar som skrevs i samband med att du blev inlagd. Under förhandlingen har du eller ditt juridiska ombud möjlighet att ge din uppfattning om varför du inte vill tvångsvårdas. En medicinskt sakkunnig läkare, som arbetar på ett annat sjukhus kommer att vara med under förhandlingen. Läkaren har till uppgift att ge

sina oberoende synpunkter efter att ha tagit del av din journal och lyssnat på både dig och överläkaren. Förvaltningsrätten fattar sedan beslut om vården ska fortsätta eller upphöra. De meddelar därefter dig och de ansvariga för vården om vad som ska gälla framöver.

Rätt till information

Du har rätt att få veta skälen till att du blir tvångsvårdad. Du har också rätt till information om ditt hälsotillstånd och den behandling som är planerad. Du har rätt till tolk. En tolk kan underlätta ömsesidig förståelse.

PSYKIATRISK TVÅNGSVÅRD

Vad händer nu?

Du vårdas enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård. Meningen med denna vård är att få dig att må bättre så att du slipper vårdas med hjälp av tvång. På andra sidan kortet kan du läsa dina rättigheter. ▶

Du har rätt att:

- › Få en stödperson
- › Överklaga vissa beslut
- › Få ett kostnadsfritt juridiskt ombud
- › Få svar på dina frågor

ORDLISTA

Vårdintyg

Ett vårdintyg är ett speciellt läkarintyg som krävs för att en person ska kunna vårdas på sjukhus mot sin vilja. Vid beslut om intagning får vårdintyget inte vara äldre än fyra dygn. När du kommer till avdelningen blir du undersökt av ytterligare en läkare.

Intagningsbeslut

Med hjälp av ett vårdintyg kan du hållas kvar på sjukhus för att en specialisläkare i psykiatri ska ha möjlighet att prata med dig och bedöma ditt behov av vård. Det är denna läkare som kan fatta beslut om intagning enligt LPT, Lagen om psykiatrisk tvångsvård. En sådan undersökning måste genomföras inom 24 timmar efter det du kommit till sjukhuset.

Kontaktperson

Kontaktperson är en person som arbetar där du vårdas och som har extra ansvar för dig och som du kan vända dig till. Det kan också vara en grupp eller vårdlag som fyller motsvarande funktion.

Stödperson

Stödperson är en person som utses av Patientnämnden och inte arbetar på avdelningen. Stödpersonen har rätt att besöka dig och kan stötta dig i personliga frågor.

Vårdplan

En vårdplan är ett dokument som ska upprättas så tidigt som möjligt efter att du tagits in. Planen ska så långt som möjligt upprättas i samråd med dig som patient. Om det inte är olämpligt ska även anhöriga delta i planeringen. I vårdplanen beskrivs de behandlingsåtgärder och andra insatser som ska leda till att tvångsvården inte längre behövs.

Överläkare

Överläkaren är en specialisläkare inom psykiatri som arbetar på avdelningen. Det är överläkaren som är ansvarig för alla beslut och åtgärder när det gäller tvångsvården.

Permission

En kortare ledighet från den slutna psykiatriska vården.

Kroppsvsitation

Undersökning av kläder som en person har på sig samt väskor, paket och andra föremål som en person har med sig.

Ytlig kroppsbesiktning

Undersökning av de synliga delarna av kroppen samt armhålor, hår och fotsulor.

VÄLKOMMEN ATT KONTAKTA NÅGON AV NSPH:S MEDLEMSORGANISATIONER

Frisk och Fri – Riksföreningen mot ätstörningar, www.friskfri.se

Riksförbundet Attention, www.attention-riks.se

Riksförbundet Balans, www.balansriks.se

RFHL – Riksförbundet för Rättigheter, Frigörelse, Hälsa, Likabehandling, www.rfhl.se

RSMH – Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, www.rsmh.se

RUS – Riksförbundet Ungdom för Social hälsa, www.rus-riks.se

Schizofreniförbundet – Intresseförbundet för personer med schizofreni och liknande psykoser, www.schizofreniforbundet.se

SPES – Riksförbundet för SuicidPrevention och Efterlevandes stöd, www.spes.se

Svenska OCD-förbundet Ananke, www.ocdforbundet.se

Sveriges Fontänhus, www.sverigesfontanhus.se

ÅSS – Svenska ångestsyndromsällskapet, www.angest.se

FMN – Riksförbundet Föräldraföreningen mot narkotika, www.fmn.se

SHEDO – Self Harm and Eating Disorders Organisation, www.shedo.se

EGNA ANTECKNINGAR *din läkare, dina besök, tankar... etc*

HAR DU FRÅGOR?

Personalen är till för dig som patient. Till dem kan du ställa frågor och be om hjälp. Är du intresserad av att läsa mer? Lagen om psykiatrisk tvångsvård ska alltid vara anslagen väl synlig för alla patienter på vårdavdelningen.

Du kan även läsa mer på www.1177.se/Regler-och-rattigheter/Psykiatrisk-tvangsvard/

Denna broschyr finns på följande språk: arabiska, engelska, farsi, finska, franska, kroatiska, kurmanji, ryska, somaliska, spanska, tigrinja, turkiska och tyska.

Broschyrerna finns att ladda ner på webbutik.skl.se

Nationell Samverkan för Psykiisk Hälso

Best. nr. 5346

Post: 118 82 Stockholm
Besök: Hornsgatan 20
Telefon: 08-452 70 00
www.skl.se

